

УДК 37.091.53-057.87

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СТУДЕНТСЬКОМУ ВІЦІ

Полоус В.Ю.

Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Митцева О.С.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії
м. Харків, Україна

тел. +38(066) 104-75-20.

This work highlights the importance of motivation in student's life. Intrinsic motivation promotes deep learning and long-term retention, while extrinsic motivation can lead to superficial knowledge. A balance between both types is necessary for success, and educators play a crucial role in creating supportive environments. Motivation is influenced by individual and sociocultural factors, making it essential for educational institutions to prioritise diverse needs and promote psychological well-being.

Студентський період є критично-важливим часом у житті людини, який характеризується значними викликами та можливостями. На цьому етапі молоді люди орієнтуються у складному світі академічного життя та розпочинають свій професійний шлях. Вирішальним фактором, що визначає успіх цих починань є мотивація. Вона, як психологічний механізм, є рушійною силою, що спонукає людей до діяльності, наполегливості перед труднощами та прагнення для досягнення поставлених цілей.

Роль мотивації у навчальній та професійній діяльності в студентському віці важко переоцінити. Оскільки студенти балансують між навчанням та кар'єрними прагненнями, вони відчувають цілу низку мотиваційних впливів, які формують їхнє ставлення, поведінку та загальну продуктивність. Глибоке розуміння цих особливостей є важливим навіть для самих студентів, оскільки це може стати основою для цілеспрямованих механізмів підтримки, направлених на оптимізацію академічної успішності та професійного успіху. Для розуміння складного процесу мотивації у студентському віці можна застосувати низку мотиваційних теорій та концепцій. Деякі відомі теорії включають:

Теорія самовизначення: розроблена Десі та Райаном, ця теорія стверджує, що люди мотивовані трьома вродженими психологічними потребами: автономією, самокомпетентністю та потребою у зв'язках чи стосунках. Коли ці потреби задоволені, люди з більшою ймовірністю будуть внутрішньо вмотивовані та оптимально функціонуватимуть у своїй освітній та професійній діяльності [1].

Теорія вартості/цінності: згідно з цією теорією, мотивація визначається очікуваннями людини щодо успіху та цінністю, яку вона надає результатам своїх зусиль. У контексті віку студента на мотивацію

впливають його переконання щодо своїх здібностей, важливості своїх цілей, а також уявлення про витрати та вигоди, пов'язані з різними видами освітньої та професійної діяльності [2].

Теорія орієнтації на мету: ця теорія припускає, що люди приймають різні цільові орієнтири, які впливають на їхню мотивацію та поведінку. Цілі опанування фокусуються на навчанні, вдосконаленні та розвитку навичок, тоді як цілі досягнення успіху підкреслюють демонстрацію майстерності та перевершення інших [3].

Окрім мотиваційних теорій існує також класифікація мотивації. Внутрішня мотивація, яка виникає зі справжнього інтересу, допитливості та задоволення, відіграє вирішальну роль у сприянні глибокому навчанню, творчості та довготривалому запам'ятовуванню інформації. І навпаки, зовнішня мотивація, зумовлена зовнішніми винагородами або тиском, може підірвати внутрішню мотивацію і призвести до поверхневого навчання та зниження продуктивності в довгостроковій перспективі.

У студентському віці важливо досягти балансу між внутрішньою та зовнішньою мотивацією, оскільки обидва джерела можуть сприяти академічному та професійному успіху. Викладачі та наставники можуть підтримати цей баланс, створюючи середовище, що сприяє досягненню цілей та пропонує конструктивний зворотний зв'язок. Мотивація — це дуже індивідуалізований фактор, на який впливає ціла низка чинників, включаючи особистісні риси, когнітивні здібності та досвід.

Отже, розуміння особливостей мотивації для навчальної та професійної діяльності у студентському віці є надзвичайно важливим. Висновки, зроблені на основі цього аналізу, підкреслюють необхідність правильного підходу до формування мотивації у студентському віці. Освітні та професійні установи повинні надавати пріоритет розвитку сприятливого середовища, яке задовольняє різноманітні вимоги та сприяє задоволенню психологічних потреб, а також покращення зовнішньої та внутрішньої мотивації. Майбутні дослідження повинні продовжувати вивчати багатогранні можливості мотивації в студентському віці, приділяючи особливу увагу ролі нових технологій та міркувань психічного здоров'я.

Список використаних джерел

1. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publications.
2. Wigfield, A., & Cambria, J. (2010). Expectancy-value theory: Retrospective and prospective. In *The decade ahead: Theoretical perspectives on motivation and achievement*. Emerald Group Publishing Limited.
3. Elliot, A. J., Dweck, C. S., & Yeager, D. S. (Eds.). (2017). *Handbook of competence and motivation: Theory and application*. Guilford Publications.